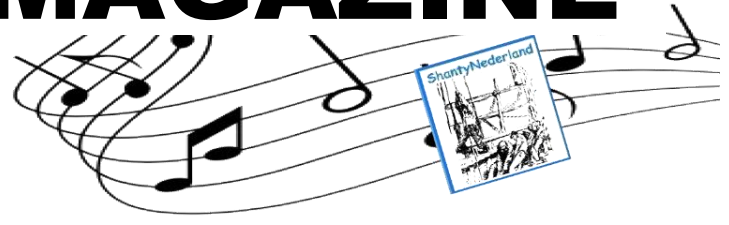

ShantyNederland

digitaal

MAGAZINE

87

Jaargang 2023, voorjaar

VAN DE REDACTIE

Het duurde even, maar de Nieuwsbrief van ShantyNederland is er weer en voor de opletende lezer: voortaan heet het Magazine. Om in scheepstermen te blijven: die naam dekt beter de lading. Het blijft wel scrollen, maar de pagina's hebben een nummer meegekregen. Veel informatie, waaronder aandacht voor een shantykoor en wat twee andere koren hebben ondernomen om het shanty zingen onder de aandacht te brengen. Ook weer een artikel over 'Het verhaal achter een lied'. Nieuw zijn de getekende belevenissen van het shantykoor Horlepiep. Leesplezier! Maar ook zingen blijven.

Jan & Brigit

En wat is er te lezen?

Pagina 3

Deunen & Deinen festival

Pagina 4

Het Veerse Scheepstuig

Pagina 6 & 11

Herinneringen aan Ger Lamerus

Pagina 7 & 8

'Storm over Kaap Hoofd'

INFO

Pagina 2

Van het Bestuur

Pagina 5

Over het koggeschip en de Hanze

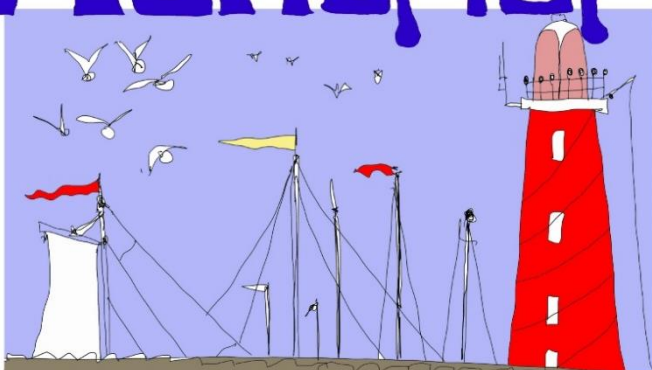
Pagina 9 & 10

Het verhaal achter het lied: *Hamburger Viermaster*

Nieuw!

Belevenissen van het shantykoor
Horlepiep

shantykoor 2023 © Horlepiep

QUICK DISPATCH

Wordt vervolgt...

Woordje van de voorzitter

Kees Driesprong

Wat hebben wij een muzikaal geweldige 2^e helft in 2022 gehad. Ook dit jaar is het bestuur van ShantyNederland weer met frisse moed aan de slag gegaan, met nieuwe ideeën voor 2023. In onze agenda komen veel nieuwe meldingen binnen van activiteiten die onze koren in den lande organiseren. Tevens staan er al meerdere mooie festivals geprogrammeerd. Laat het SN vooral weten, dan kan het vermeld worden in de Agenda op de website.

Nu ik dit schrijf weet ik dat koren al mooie optredens hebben mogen verzorgen en dat het enthousiasme onder de koorleden weer goed is aangewakkerd. Tevens is de mooie lay-out en inhoud van ons Magazine een inspirerende bijdrage voor iedereen. Dus namens bestuur van ShantyNederland aan allen: CHAPEAU!!

Niet alleen de festivals gaan weer door, we zien dat shantycafés (ook de hernieuwde start in Leiden) goed bezocht worden en dat mensen enthousiast worden om te gaan zingen en het solo zingen daar willen uitproberen.

Ik hoor van koren, dat er nieuwe aanwas is, dus nieuwe leden, niet specifiek heel jeugdig, al hoor ik dat ook, maar een instroom aan de onderzijde van de gemiddelde leeftijd van de bestaande koorleden. Wellicht is dat te danken aan onze hersenprofessor Eric Scherder, die meermalen duidelijk heeft gemaakt dat zingen zo belangrijk is voor het soepel en langer scherp houden van ons brein. Dus blijf zingen, wellicht is ons voorbeeld Charles Aznavour die tot op 94-jarige leeftijd nog actief en zeer mooi bleef zingen.

Waarom zingen een rijkdom voor je brein is - Erik Scherder | Gezondheid & Co
<https://www.youtube.com/watch?v=LQoID1NP0gk>

Tot slot een bestuurlijk aandachtspunt, waar ShantyNederland telkens weer op attendeert: het zal ShantyNederland veel extra werk besparen, als degene die de Magazine ontvangt, deze ook doorstuurt naar haar leden. Er worden ons veel vragen gesteld, waarvan de antwoorden op de website en ook vaak in het Magazine terug te vinden zijn. Dus Beste Bestuursleden van onze koren: stuur de Magazine a.u.b. door naar al uw leden.

Mocht het niet zo zijn, omdat de vraag zo specifiek is, stuur dan een mail naar: info@shantynederland.nl of bel mij op mijn mobiele nr. 06-53847078.

Wij wensen alle leden van onze aangesloten koren & groepen veel zangplezier en succes toe in 2023!

Overzicht websites ShantyNederland

Henk Pijnaken

Met regelmaat wordt er aan het bestuur om informatie gevraagd die eenvoudig te lezen is op de website bij **Informatie/Documenten**. Wanneer er een wijziging is van de contactpersoon, aanspreekpunt voor ons Bestuur, dient dat ook d.m.v. het mutatieformulier te gebeuren, welke te vinden is bij **Contact/Formulieren**.

Hoofd website ShantyNederland :

<https://www.shantynederland.nl/>

- > Vele voorbeelden van concepten / documenten / overeenkomsten, AVG, BUMA/Stemra / verzekeringen
- > Ledenlijsten en leden per provincie,
- > **Aanmelding- en mutatie formulieren** Deze te gebruiken voor de wijzigingen en of aanvragen.
- > **Toegang tot het Archief van ShantyNederland** met 110 boeken en ruim 7.700 Songs-titels.
- > Laatste Nieuws, Gevraagd/Aangeboden, Oud Nieuws, Nieuwe Cd's
- > Agenda van openbare evenementen.

*De Agenda – <https://koren-agenda.nl/>

Bevat de openbare evenementen / optredens van onze leden met posters en beschrijving

*Voor de Jeugd –

<https://www.shantiesinnederland.nl/index.html>

Biedt diverse lesprogramma's, informatie en de jeugdactiviteiten van onze leden.

*App. ShantyNL -

<https://shantyagenda.nl/>

Verkleinde versie van onze hoofdwebsite leesbaar voor mobiele telefoons en of kleinere tablets.

*Archief/Bibliotheek -

<https://www.shantykoren.eu/>

Bevat overzicht van onze Bibliotheek, leesbare boeken en de titelcatalogus van BUMA met de rechthebbende Auteurs

*Workshops -

<https://datacentershantynederland.nl/>

Overzicht en inschrijven voor workshops en of enquêtes van ShantyNederland

Gelukkig zijn wij nu van alle beperkende maatregelen af en hopen dan ook weer uw openbare optredens te ontvangen omdat dit ook nog steeds een gratis reclame voor uw koor en sponsoren is.

Het was eind februari, dat Deunen & Deinen plaats vond, maar toch nog even na-sudderden, het is zo'n mooie start van het festivaljaar. Organiseren van een festival is niet eenvoudig, het financiële plaatje rond krijgen is ook een zorg. Dat geldt voor vele festivals. Dus een Pluim voor de organisatoren en een geluk, als je facebook-lid ben, want er zijn veel filmpjes te bekijken op de pagina van Henk Pijnnaken. <https://www.facebook.com/henk.pijnnaken>

Het is altijd al Deunen & Deinen in Enkhuizen!

Brigit van Tilburg

De poster zegt het ook al: een festival dat je niet mag missen. Inmiddels weet ik zeker dat het zo is! Op zaterdag 21 februari 2009 was mijn kennismaking met dit festival: een Singaround op de Dijk. Ik maakte het avondprogramma mee in het café van 'Die Port van Cleve' - Dijk 74-76 in Enkhuizen. Het zat er stampvol!

Wie lieten toen van zich horen? Dutch Courage, Paddy's Passion, Nanne & Ankie, 't Scheepsfolk, Les Souillés de Fond de Cale, Gaye and Trish, Patrick Denain & Miquel Biard, Alan Whitbread, Trim Rig & A Doxy, Captain Full Strength en Hunt the Wren. Het werd een geweldige avond, die zich verankerd heeft, want daarna heb ik er nog vele meegemaakt.

De Nieuwe Doelen

In 2013 sta ik met m'n twee groepsmaatens als 'Three of Us' op het Open Podium in de Grote Zaal van De Nieuwe Doelen. Het festival is uit zijn jasje gegroeid en verplaatst naar een grotere locatie met meerdere zalen. Er is een grote ruimte met bar, voorafgaande aan de Grote Zaal, waar je elkaar kan ontmoeten en bijpraten, zonder dat de optredende groep erg veel hinder heeft van al die babbelende mensen. Het is daar ook nog eens reuze gezellig! Het festival heeft z'n charme van een soort muzikale familiebijeenkomst behouden, ondanks de overstap naar de nieuwe locatie.

De volgende jaren hebben ze mij altijd wel kunnen vinden in Enkhuizen, wanneer er weer 'Deunen & Deinen' was. Geweldige zaterdagen meegemaakt. En ook wel op de zondag het concert in Het Zuiderzeemuseum. Prachtige akoestiek. Zelfs een paar keer de workshops op zondagmiddag meegemaakt, maar die waren op een andere locatie: met Kimber's Men (2018) 'Rounding the Horn', aan boord van een schip was een filmvertoning over het leven aan boord en een zangworkshop met Frank Edam in een restaurant aan de haven.

Naar de Drom!

In 2018 verplaatst het festival zich naar de Drommedaris. Wat een toepasselijke plek voor dit festival. Er is een Grote Zaal op de eerste verdieping, een filmzaal op de tweede verdieping met naar boven oplopende rijen stoelen. Je hebt hier uitstekend zicht op de optredende groep en als vanzelf zit daar een luisterend publiek. Geen geteut om je heen. Tenslotte is er op de begane grond het Dromcafé: door zijn gewelfplafond en kleine ronde ruimte een intiemere plek en een mooie akoestiek!

Het is ook nog wel eens spannend geweest of het festival door kon gaan. Corona-restricties hebben het festival in 2021 en 2022 zelfs stilgelegd. Maar dit jaar was het een warm weerzien met bekenden, goede muziek & zang!

Het zaterdagavondprogramma werd dit jaar gehouden in Hotel Snouck van Loosen. Daar werd een strak tijdschema aangehouden, waardoor iedere groep goed aan bod kwam. Met liedteksten op een groot scherm kon het publiek meezingen. Wat een goeie zet! Er zat vaart in het program, korte wisselingen en het werd wederom deunen en deinen! Bekijk de filmpjes van Henk Pijnnaken op zijn facebookpagina.

Optreden van De Kaapstander in de Grote Zaal

Onstuimig Schuim maakte er een feest van!

Laatste keer 'ENKHUIZEN 3'

*Een laatste deuntje met 'ENKHUIZEN 3'!
Hans Weehuizen, Zeegers Postma, Rob Keene.*

'Het werd een mooi laatste optreden van 'Enkhuizen 3' tijdens Deunen & Deinen na 20 jaar samen zingen en spelen', schrijft Hans Weehuizen op zijn facebookpagina. Een groot applaus was zeker passend, na al die jaren van mooie Nederlandstalige liederen, met gevoel en passie gezongen.

Op You Tube is een filmpje te bekijken van 'Enkhuizen 3' op het festival in 2020:

<https://www.youtube.com/watch?v=zLF6Bw8lv9E>

In het Dromcafé was een workshop Jig Dolls

Zo'n 300 koren en groepen met een maritiem gerelateerd repertoire zijn lid van ShantyNederland. Met regelmaat ontvangt de redactie nieuwsbrieven van die koren. Dit keer van het shantykoor 'Het Veerse Scheepstuig' uit het Zeeuwse Veere. Een kennismaking is op zijn plaats.

Shantykoor Het Veerse Scheepstuig

Rob Miezérus

Het Zeeuwse stadje Veere (*stadsrechten sinds de bloeitijd in de 15e eeuw*) telt slechts zo'n 1650 inwoners. Dat geringe aantal wordt zomers ruimschoots overtroffen door de vele toeristen. Zij vergapen zich aan de prachtige oude gebouwen, de romantische straatjes en de verdedigingswallen, die deze antieke stad nog steeds omzomen. De kleine gemeenschap telt allerlei verenigingen: een zeilvereniging, een voetbalclub, een muziekvereniging, een tuinclub enz. enz. en..... een shantykoor!

In 1999, tijdens een bijeenkomst van de kaartclub, besloten twee leden een shantykoor op te richten. Al snel werden diverse stadgenoten enthousiast gemaakt. Een zojuist aangekomen Russische dirigente was bereid om de muzikale leiding op zich te nemen. Het moest volgens haar een 'goed' koor worden, dat meerstemmig ging zingen. En dus startte de club met vier stemgroepen. Een aantal muzikanten completeerde het geheel. Restte nog een naam: dat werd 'Het Veerse Scheepstuig' (natuurlijk voor tweeërlei uitleg vatbaar...).

In de jaren die volgden groeide het koor uit tot een veertig-koppig gezelschap, dat inmiddels kan putten uit een repertoire van meer dan honderd shanty's en andere liederen over de zee (-vaart). Zangers uit heel Zeeland versterkten de groep. Met behulp van onze Nieuwsbrief, de website en Facebook houden we de leden en de buitenwacht op de hoogte van ons wel en wee.

Het zingen ging steeds beter worden; er werden zelfs prijzen gewonnen, maar vooral de gezelligheid stond en staat nog hoog in het vaandel. Het shantykoor treedt tegenwoordig ongeveer twintigmaal per jaar op, waarbij ook aandacht is voor werving van zangers. Thuis kan het publiek eveneens genieten van onze muziek, bijvoorbeeld met onze DVD, die we onlangs opnamen in de Onze-Lieve-Vrouwe kerk (Grote Kerk) van Veere. Hiermee én met onze optredens blijven we financieel gezond en kunnen we er af en toe op uit met de groep. Om de twee jaar proberen we (budget- en Covid-dienende) op reis te gaan. Dat bracht het koor door heel Europa.

Van Heiligenhafen aan de Oostzee tot Valencia in Spanje. We traden overal met veel plezier op; op zeilschepen, marktpleinen, maar ook in prachtige gebouwen zoals in de Basiliek van Montserrat, tijdens de Barcelonareis voor meer dan duizend toehoorders. Zo bouwen we een gezamenlijk geheugen op, waardoor we een sterke groep vormen: een grote vriendengroep uit een heel klein stadje!

Website:

<https://www.veersescheepstuig.nl/>

You Tube:

-Nieuwe DVD van Het Veerse Scheepstuig
<https://www.youtube.com/watch?v=ltQ5U2WnaaU>

-Shantykoor Het Veerse Scheepstuig op het Zeeland Nazomerfestival 2022:

<https://www.youtube.com/watch?v=gi3AmNyU2bs>

Facebook:

<https://www.facebook.com/hetveersescheepstuig>

Agenda Het Veerse Scheepstuig Openbare optredens

-Do 27 april: Goes: SVRZ Ter Valcke
14.30 – 15.45 u.

-Za 3 juni: Middelburg: Vólkoren festival
<https://www.middelburgvolkoren.nl/>

-Zo 9 juli: Goes: Manhuistuin

Veere

Foto: Adrie Gideonse

Shanties zingen
is bijgeschreven in de Inventaris
Immaterieel Erfgoed Nederland

In de laatste nieuwsbrief was te lezen over de Kamper Koggezangers. De naam van dit koor is afgeleid van een scheepstype: de kogge. Tussen 1994 en 1998 is in Kampen een koggeschip gebouwd. Het vormt mede de aanleiding, om iets meer over zo'n schip te willen weten.

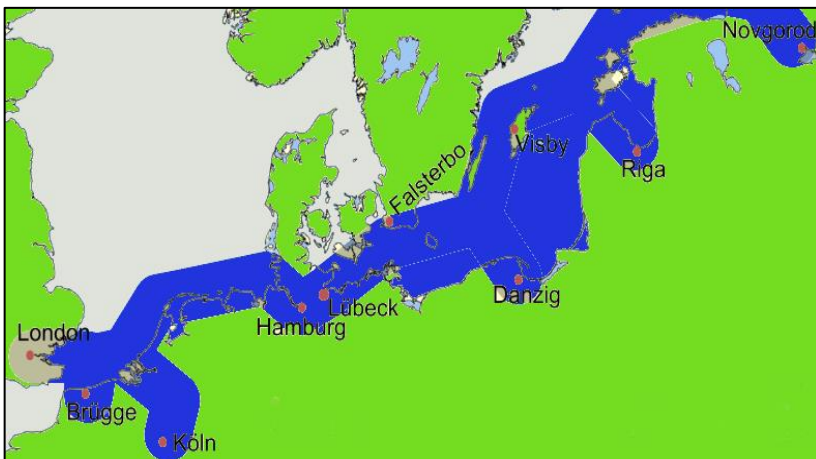
Het koggeschip en de Hanze

Jan Huttinga

Het is toch al weer jaren geleden dat we op een mooie zomerdag naar Kampen rijden. Eindelijk eens die oude stad verkennen. Maar ik had een extra agendapuntje. Ik wilde graag de Kamper Kogge in aanbouw zien. Ik mocht de werf op en zag vanaf een enorme stelling een wilde boel aan houten balken, die op de een of andere manier al de vorm van een boot begonnen aan te nemen.

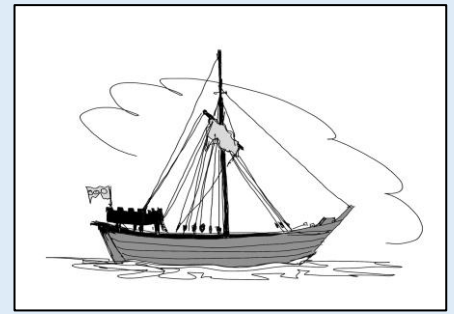
De kogge was de sensatie in de Middeleeuwen. We kennen allemaal nog de prenten van de Vikingen, die met open boten al lange reizen maakten met vaak minder goede bedoelingen. De kogge was een afgeleide van dat type schip. Het was een koopvaarder, maar het kon zich verdedigen met een kasteelachtig achterdek. Er werden handelsvaarten mee gemaakt, omdat je met dit type schip vracht mee kon nemen. Tot 25 ton ging er mee aan boord. Op het achterdek bevond zich het kasteel: een groot platform voor eventuele verdediging. Latere typen kogge hadden ook voorop zo'n platform. Een vierkant, maar ook vaak een driehoekig. Langzaam, maar zeker verdween het achterkasteel en de kogge kreeg een dek. De wereld werd groter en men ging handeldrijven.

Eerst voorzichtig langs de kusten, maar al spoedig werden er verdere reizen ondernomen. Handelslieden gingen steeds meer samenwerken en dat werd 'hanzen' genoemd. Ze kwam er in de loop van de Middeleeuwen een levendige handel tot stand tussen diverse stadjes en plaatsen langs de kust en langs de best begaanbare rivieren. De samenwerking resulteerde in het Hanze-verbond. En dat bestreek een gebied van Novgorod in Rusland tot aan Brugge in België.

Het gebied van het Hanze-verbond.

In Nederland was Kampen een belangrijke Hanzestad met o.a. Groningen, Zwolle, Zutphen en Deventer. Het samenwerken bood veel voordelen en bij alle transportactiviteiten was de kogge het vervoersmiddel bij uitstek. De Koggen vervoerden onder meer: zout, granen, vis, hout, wijn, bier, dierenhuiden en laken. In de loop der Middeleeuwen ontstond er een machtige organisatie. Zelfs toen de reizen naar de Oost begonnen, bleef de Hanze voor de Noordelijke zeeën van groot belang. De kogge nam zo'n belangrijke plaats in dat veel Hanzesteden een stadszegel hadden dat een afbeelding van een kogge droeg.

You Tube: De Kamper Koggezangers
<https://www.youtube.com/watch?v=I9StAZ-IEBw>

De Kamper kogge is gebaseerd op een wrak van een koggeschip, dat bij Zeewolde is gevonden. Gedurende vier jaar (1994-1998) is in Kampen gebouwd aan de replica op ware grootte. Er is een stichting, bemand door vrijwilligers, die de Kamper Kogge en de werf in stand houden. De Koggewerf is te bezoeken en het is mogelijk om met het schip mee te varen. Ze wordt ook gebruikt voor maritieme evenementen en vorig jaar nog te zien in Blankenberge (NB 84)

Website: <https://kamperkogge.nl/>

Kamper kogge in wording

Op nog geen 150 meter van de Koggewerf in Kampen is in 2011 in de IJssel een kogge ontdekt. Het schip is in 2016 opgegraven en wordt sindsdien geconserveerd in Lelystad. Het middeleeuwse schip verkeert in goede staat, omdat het in zoet water heeft gelegen en het hout niet is aangetast door paalworm. Daardoor is het de meest gawe kogge ooit gevonden

Website: <http://ijsselkogge.nl/>

Bronnen:

- H.A. Poelman, Elsevier 1915: Het huiselijk en maatschappelijk leven van onze voorouders.
- Via Delpher: Handel en Scheepvaart.
- Björn Landström: Zeilschepen
- D. Zimmerling: Die Hanse Handelsmacht im Zeichen der Kogge
- Wikimedia commons: 1280 Stadtsiegel Lübeck Wolfgang Sauber, public domain

In januari kwam het droevige bericht binnen, dat Ger Lamerus was overleden. Sinds heel wat jaren zanger & muzikant van de Vlielandse duo Drijfhout, samen met Nils Koster. Op menig shantykoor repertoire zijn liedjes van zijn hand te vinden. Een veel gehoord nummer in ons genre gaat over een café aan de haven, maar van 'Hé kapitein' mag je inmiddels zeggen: een Nederlandse shanty-klassieker. DANK GER! En dat het lied nog maar heel vaak mag klinken!

Herinneringen aan Ger Lamerus

Nils Koster

Eind augustus 1997, ik zou een vriend helpen met de begeleiding van een groep. We gaan naar de Vliehors. Drankje schenken, vuurtje stoken, dat soort werk. Ger gaat mee voor de muziek. Het is de eerste kennismaking, en het zou mijn leven voorgoed veranderen.

De jaren daarna werk ik elke zomer een aantal weken op Vlieland. Ger en ik vormen elke zomer een gelegheidsduo. Ondanks ons toch enorme leeftijdsverschil klinkt het enorm. Onze stemmen passen perfect bij elkaar en muzikaal vullen we elkaar goed aan. Echter, eind van elke zomer gaan we ieder weer ons eigen weg. In 2005 ben ik afgestudeerd en blijf na de zomer plakken op Vlieland. Er is genoeg werk voor een muzikleraar en Ger en ik willen nu eens serieus werk maken van ons muzikale duo. We besluiten Drijfhout, dat jaren daarvoor in een andere samenstelling al eens bestaan heeft, opnieuw leven in te blazen.

Ger zijn excentrieke persoonlijkheid en creatieve brein en mijn zakelijke inzicht blijkt een gouden combinatie. Wat volgt zijn 15 jaar vol avontuur. Een volle agenda op Vlieland en tussendoor toeren in binnen- en buitenland. Ger zijn karakteristieke stem en verschijning maken overall indruk. Er volgen vele cd's en theaterprogramma's. Onze avonden in Podium Vlieland zijn zonder uitzondering uitverkocht.

Onze verdeling was altijd hetzelfde. Ik zorgde voor de rode draad en de presentatie. Ger had een vrije rol. Zijn droge humor zorgde ervoor dat geen avond ooit verliep zoals vooraf bedacht; wat hebben we gelachen! Maar ook kon hij prachtige liederen vol gevoel zingen.

Podium Vlieland

Zijn vrolijke levensstijl had echter ook een keerzijde. De laatste jaren kreeg hij meer en meer last van benauwdheid. En zijn gezondheid werd steeds slechter. Gelukkig stond zijn vaste vervanger Jan Wim Cupido altijd klaar om in te vallen als het echt niet meer ging. Dan werden we altijd veelvuldig gevraagd: "Hoe is het met Ger?". Ger was geliefd bij zijn publiek. Op indrukwekkende wijze hebben we in januari afscheid genomen. Gelukkig hebben we zijn liedjes en melodieën nog. Maar Ger zijn karakteristieke stem, die zullen we enorm missen.

Hé kapitein

Tekst & muziek: Ger Lamerus

<https://www.youtube.com/watch?v=ymyD0Y4wXTQ>

Chorus:

**Hé kapitein
we nemen nog een borrel
Hé kapitein
we nemen nog een borrel
Voor we varen gaan.**

1. Afscheid heb ik al genomen
Afscheid heb ik al genomen
Ze lieten er geen traan.

Chorus:

2. Dan moeten wij de kou trotseren
Dan moeten wij de kou trotseren
Met regen en harde wind.

Chorus:

3. Laten wij de avond vieren
Laten wij de avond vieren
Met bier en brandewijn.

Chorus:

4. Morgen moeten wij weer aan boord
Morgen moeten wij weer aan boord
Varen om de noord.

Chorus:

5. Kom laten wij gaan drinken
Kom laten wij gaan drinken
Voor behouden vaart.

Chorus:

6. Als wij weer zijn aangekomen
Als wij weer zijn aangekomen
Van deze reis.

Chorus:

7. Dan kan ik haar weer betalen
Dan kan ik haar weer betalen
Ze vraagt een fikse prijs.

Chorus:

Chorus

Nieuwsbrief 83, mei 2022: In het artikel over het Stokerskoor wordt in het kort verteld over een project bij dit koor uit Den Helder. Daar willen wij wel wat meer over weten. Misschien kan het ter inspiratie zijn voor andere koren om het shanty zingen aandacht te geven.

Het Stokerskoor & Friends

Ton Boxhoorn

Het Stokerskoor heeft op 20 november 2022 in de Keesshuur te Anna Paulowna een optreden verzorgd. Onder de titel "Storm over Kaap Hoofd" vermaakten Stokers & Friends het aanwezige publiek met shanty's en seasons. Het is al de vijfde keer dat er een middag op deze wijze wordt georganiseerd en is min of meer een traditie aan het worden. Het is een optreden van het Stokerskoor samen met de deelnemers (Friends) van het project.

Het project heeft als doel in vijf bijeenkomsten mensen kennis te laten maken met het genre maritieme folk. In deze bijeenkomsten worden er een aantal liederen aangeleerd, die dan gezamenlijk ten tonele worden gebracht tijdens het eindejaarsconcert. Een gezamenlijk optreden van koor en projectkoor.

Ontstaan

Elke vereniging heeft wel eens te maken met vermindering van het aantal leden, zo ook het Stokerskoor. Dit heeft ertoe geleid dat men is gaan zoeken naar manieren om voor nieuwe aanwas te zorgen. Breng het koor onder de aandacht van de mensen. Misschien levert het nieuwe leden op. Niet alleen met folders of artikelen in de krant, maar zeker door fysieke ervaring. Luisteren en of meezingen.

De eerste poging was het organiseren van een "Shanty & Seasoning Event 2012", een openbare repetitieavond, die wel druk bezocht werd, maar geen nieuwe leden opleverde.

Projecten

In 2015 werd er een optreden gepland met als titel "Haring Happen". Het idee hierbij was om mensen, onder andere oud leden, uit te nodigen samen met de koorleden een programma te maken van liedjes dat met de haring te maken had. Daar bleek animo voor te bestaan en met veel plezier werd er een programma gemaakt en ingestudeerd, dat ook door het publiek bij het optreden werd gewaardeerd. Helaas leverde het ook deze keer nog geen nieuwe leden op.

Onbekend maakt onbemind

Wel was het werken en voorbereiden van dit optreden zo'n positieve ervaring, dat we ermee door zijn gegaan. Vanaf 2015 zijn we deze projecten gaan organiseren met elke keer een afsluitend optreden in de Keesshuur. Project 2 (2016) droeg de naam "Over the Rolling Ocean", project 3 (2018) "Visserslatijn", project 4 (2019) "Gibraltar van het Noorden" en ons laatste project, nummer 5 (2022) droeg de naam "Storm over Kaap Hoofd".

Stonden de eerste projecten in het teken van het werven van nieuwe leden, is dit verschoven naar het zingen van shanty's en seasons als kennismaking met dit genre, want onbekend maakt onbemind.

Onze overtuiging is, dat hoe meer mensen het genre van de maritieme folk leren kennen, hoe meer men de vooroordelen laat varen en de schoonheid leert waarderen. Echter, als je wilt zingen, kijk om je heen en zoek een koor dat bij je past.

Organisatie van projecten

In de loop der jaren probeer je steeds weer verbeteringen aan te brengen in de wijze waarop je zo'n optreden organiseert en dit heeft geresulteerd in de huidige aanpak. Als eerste kies je een thema. Bij ons laatste project werd dat "Storm over Kaap Hoofd".

HET STOKERSKOOR
Start het project

Over The Rolling Ocean

Een project voor iedereen die Shanty's & Seasons wil zingen of er mee wil kennismaken.

Wij repeteren 6 woensdagen van 20.00 tot 22.00 uur
Op 19 oktober t/m 23 november in het Schipperscafé op Willemsoord

Werken naar een resultaat met een optreden op
zondag 27 november in de Keesshuur.

Info: www.stokerskoor-denhelder.nl
of bezoek onze facebookpagina

25 Jaar STOKERSKOOR

STOKERSKOOR DEN HELDER

Visserslatijn

Vissers vertellen verhalen van toen

Het Stokerskoor start een project voor iedereen die Shanty's & Seasons wil zingen of er mee wil kennismaken.

Wij repeteren op woensdagen van 20.00 tot 22.00 uur
in het Schipperscafé op Willemsoord

Het project loopt van 24 oktober t/m 25 november
We werken toe naar een resultaat met een optreden op
zondag 25 november in de Keesshuur.

Wij bieden je hiervoor een aantal avonden
zangplezier, enthousiasme en gezelligheid.

Info: www.stokerskoor-denhelder.nl

STOKERSKOOR DEN HELDER

GIBRALTAR VAN HET NOORDEN

Maritieme Folkmuziek
Shanty's & Seasons
Zondag 24 november 2019

Lokatie: **DE KEESCHUUR**
Middenweg 9b, Anna Paulowna
Aanvang: 14.00 uur
Toegang gratis

Zangers van Stokerskoor op het podium in de Keesschuur in Anna Paulowna

De keuze van een titel voor het project heeft sinds project 3 met Den Helder te maken. 'Gibraltar van het Noorden' is een uitspraak van Napoleon over Den Helder en 'Kaap Hoofd' is het noordelijkste puntje van de Helderse zeedijk. Het repertoire van het project wordt gekozen uit het bestaande repertoire van het Stokerskoor en een aantal nieuwe liederen.

Een aantal weken voor aanvang van het project, krijgt het koor de opdracht om zoveel mogelijk familie, vrienden en kennissen op de hoogte te brengen, dat het Stokerskoor weer een project wil gaan draaien.

Daarnaast wordt de digitale media ingeschakeld, flyers uitgedeeld en posters op diverse plaatsen ophangen. Tijdens de vijf repetitieavonden gaan we aan de slag om het programma gestalte te geven om zo bij het afsluitende concert goed voor de dag te komen.

In de maanden voorafgaande aan het project worden de liederen die in aanmerking komen met het Stokerskoor doorgenomen en de nieuwe ingeoeffend. De projectdeelnemers krijgen een map met de teksten en met de leden van het Stokerskoor worden de liederen op gehoor aangeleerd.

Het optreden

De ervaring van de laatste jaren is dat het gezamenlijk optreden van het Stokerskoor met de projectleden een succesvolle formule is geworden, zodanig dat wij als Stokerskoor voorzichtig van een traditie gaan spreken. We zien een toename van het aantal deelnemers, al is dit geen garantie voor de toekomst. Wij zijn ervan overtuigd, dat zelf actief zingen de beste manier is om mensen kennis te laten maken met shanty's en seasons. Dat het meer is dan hard meezingen met "Het kleine café aan de haven" of "Ketelbinkie", al is daar natuurlijk niks mis mee.

Op dit moment zijn we alweer druk bezig met het volgende project. Een project met als onderwerp de walvisvaart en in november 2023 voor het voetlicht wordt gebracht door "Het Stokerskoor & Friends".

Shantyrette in Hurdegaryp

Zaterdag 25 maart heeft shantykoor 'Aan Lager Wal' met veel succes een shantyrette opgevoerd: een combinatie van shanty's, musical, klucht en drama. Het verhaal is geschreven door een van de leden en regisseur Antonia Navis uit Drachten. Op de website van het koor is een uitgebreid verslag te lezen, een filmpje & foto's te zien:

<https://aanlagerwal.nl/2023/03/bomvol-maskelyn-geniet-van-aan-lager-wal/>

'wellicht kunnen andere shantykoren er hun voordeel mee doen. Het lijkt ons een nieuwe mogelijkheid de populariteit van shantykoren een booster te geven.'

Het Stokerskoor /Keesschuur Anna Paulowna.

INFO:

-Website:

<https://www.stokerskoor-denhelder.nl/145090490.html>

-Facebook:

<https://www.facebook.com/Stokerskoor>

Foto's: Stokerskoor

'Aan Lager Wal'

Op cruise met de Ocean Liner

In een vermakelijke voorstelling met toepasselijk decor viert 'Aan Lager Wal' zijn 22,5 jarig jubileum. Foto's website: Aan Lager Wal

Een lied zingen is meer dan alleen maar woorden op een melodie laten horen met behulp van je stem. Er is een verhaal te vertellen. Dit keer over een Duitse shanty of is het een shanty in de Duitse taal? In ieder geval een shanty met twee thema's: verwaarlozing en rijkdom.....

De Hamburger Veermaster

Jan Huttinga

Een shanty in half platt-duuts en half engels. Stan Hugill noemt het in zijn boek 'Zeemansliederen' een gangspil-lied. Ik ken in het platt-duuts nog een paar shanties, bv. De Bäckersgang. Die handelt over een zeeman, die terugkomt van de reis en in het havenkwartier zijn geld 'verjubelt' bij 'n dame van plezier. Duitse zeelui hebben de tekst van het originele lied 'Sacramento' mooi aangepast. Dan is er nog een visserslied 'Hal mie de Saalhund' en ook in platt-duuts 'Der grosse Bauer'. En natuurlijk het bekende 'Ich bin der allerbeste Koch'.

Maar het lied over de Hamburger Veermaster is een geval apart. Dit lied heeft twee onderwerpen. Het ene gaat dus over 'n viermaster. Misschien wel een viermaster van de beroemde P-line. Alle schepen van de Reder Laeisz hadden een naam die begon met de letter P. In een eerdere aflevering stond een verhaal over de Pamir. Die vloot stond goed aangeschreven. Maar in dit lied deugt er weinig van het schip en de bemanning. Zie de vertaling. Het was de gewoonte om lekker te mopperen over het schip, de bemanning en de officieren. Volgens Hugill was dit lied bijzonder populair op de schepen van de salpetervaart. Het werd ook gezongen aan boord van het eerder genoemde opleidingsschip Pamir.

En dan schiet me bij het lezen over dit lied iets te binnen. De goudkoorts en het woord forty-niner. Ik zong vroeger tijdens het schoolkamp en ook wel eens op een werkweek het schone lied: 'Oh my darling Clementine'. Het lied over de dochter van een goudzoeker. A forty-niner.....

**Oh my darling, Oh my darling,
Oh my darling Clementine,
You are lost and gone for ever,
Dreadful sorry, Clementine.**

1. In a cavern, in a canyon,
Excavating for a mine,
Dwells a miner forty-niner,
And his daughter Clementine.
**Oh my darling, oh my darling,
Oh my darling Clementine,**

2. Light she was and like a fairy,
And her shoes were number nine;
Herring boxes, without topses,
Sandals were for Clementine.
Oh my darling, oh my darling,...

3. Drove she ducklings to the water
Every morning just at nine;
Hit her foot against a splinter,
Fell into the foaming brine.
Oh my darling, oh my darling,...

Het andere onderwerp in De Hamburger Veermaster dus: de goudkoorts die rond 1849 uitbrak, toen er in Californië goud werd gevonden. De 'New York Herald' bracht als eerste het nieuws. Dit veroorzaakte een complete landverhuizing. Uit alle windstreken van Amerika trokken grote groepen gelukzoekers over land richting Californië. En vanuit alle verre hoeken van de wereld kwam men vaak per schip. Er gingen verhalen rond, dat het goud voor het oprapen lag. In de Amerikaanse folksong over Clementine komt de kreet forty-niner voor. Deze term is de benaming voor een goudzoeker. Je kon proberen het goud te vinden door

viermastbark in kastje, half-model

Lyrics

Ick hew mol
en Hamburger Veermaster sehn,
To my hoodah, to my hoodah!
De Masten so scheff
as den Schipper sien Been,
To my hoodah, hoodah ho!

**Blow, boys, blow for Californio
There's plenty of gold,
so I am told
On the banks of Sacramento
Blow, boys, blow for Californio
There's plenty of gold,
so I am told
On the banks of Sacramento**

Dat Deck weer von Isen,
vull Schiet und vull Smeer,
Dat weer de Schietgäng
ehr schönstes Pläseer,

Dat Logis weer vull Wanzen,
de Kombüs weer vull Dreck,
De Beschütten,
löpen von sülvem all weg.

Dat Saltfleisch weer grön,
un de Speck weer vull Moden.
Köm gev dat bloß
an Wiehnachtsobend.

Un wulln wi mol seiln,
ick segg dat ja nur
Denn leupt he dree vörut
und veer wedder retur

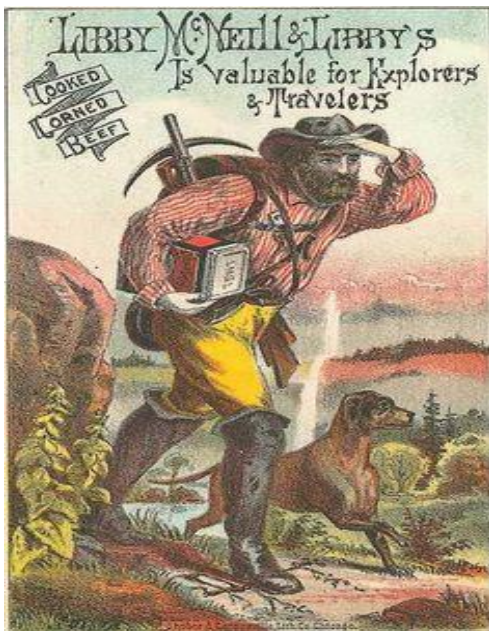
As dat Schipp weur,
so weur ok de Kaptein
De Lüüd for dat Schipp
weurn ook blots schangheit.

Archief ShantyNederland

<https://www.archieven.nl/mi/2604/>

door op zoek te gaan diep in de grond, om die goudader te ontdekken. Het echte mijnwerkerswerk. In de rivieren kon je proberen met een platte schaal grond uit te spoelen en zo mogelijk goudklompjes te vinden. Het liep slecht af met Clementine. Maar veel goudzoekers, miners, forty-niners brachten het er ook niet veel beter af. En zo romantisch als het op een reclamebiljet voor corned beef wordt voorgesteld was het zeker niet.

Advertentiekaart voor corned beef, 1880

De Sacramento is een rivier, die uitmondt in de baai van San Francisco. In het achterland, de Sierra Nevada, bij de Feather River en de American River werd rond 1849 goud gevonden en gedolven. Dit gebeurde ook bij de noordelijke velden van Californische goudvelden.

Fred Winkel geeft in zijn boek 'Mijn kijk op shanty's' een tekst weer, genaamd Sacramento, waarvan je kunt aannemen, dat hij aan boord gezongen is. Ongekuist is het verhaal over een zeeman, die bij een dokter komt in verband met een opgelopen ongelukje met een dame. De behandeling van de zeeman door een arts en zijn assistente wordt expliciet beschreven en laat niets te raden over. Fred geeft ook een prima vertaling in het Nederlands.

De goldrush stelde de scheepvaart in staat om grote massa's potentiële miljonairs naar Californië te verschepen. De meest vreemde snoeshanen en wereldvreemde typen stapten in San Francisco van boord met de meest wonderlijke bagage bij zich. Voor de meesten werd deze goldrush een teleurstelling. Men kwam in een complete Wild West terecht. Wetteloosheid en allerlei gevaar was er aan de orde van de dag. Er werd gezocht naar goud. Je kon je claim kwijt raken op allerlei manieren. Je vergokte de claim, werd bestolen of om zeep geholpen. Ook werden er claims uitgegeven door bedriegers. De uitrusting, die je nodig had werd je aangeboden tegen woekerprijzen. Soms ging men diep de grond in op zoek naar aders. Anderen hadden een claim bij de rivieren en zeefden zand en stenen op zoek naar het goed. Zo ontstonden stadjes. Er was handel in van alles. Echter, na de 'rush' bleef er weinig van over.

Er waren ook zeelui, die een kansje waagden. Na een gegarandeerde mislukking, monsterden ze weer aan of zochten elders werk als houthakker of werkten ze bij de aanleg van de spoorwegen. Weinigen hadden geluk en werden rijk. De reders van de grote zeilers waren in feite spekkoper. Zij vervoerden een ontelbare hoeveelheid mensen naar de banks of the Sacramento. Er golden speciale tarieven en de schepen werden ingericht voor de horden arme sloebers. De route langs Kaap Hoorn was dan wel de meest veilige. Maar geen gerieflijke hutten, wel slecht voedsel, kans op scheurbuik en bovenal verveling. Voor de meesten werd het geen succes.

**There's plenty of gold, so I am told
On the banks of the Sacramento.**

Vertaling

Ik heb eens een viermaster
uit Hamburg gezien
Met masten ze krom
als de schipper zijn been

Het dek was van ijzer
en vol viezigheid en smeer
Dat was de bemanning hun grootste
plezier

Het vooronder zat vol ongedierte
en de kombuis zat vol drek
de beschuitten liepen uit zichzelf weg

Het pekelvlees was groen
en het spek zat vol maden
en Aquavit kreeg je alleen op kerstavond

En gingen ze dan zeilen
ik vertel het je maar
Dan ging hij drie mijl vooruit
en weer vier achteruit

Zoals de kapitein was zo
zo was ook het schip
de hele bemanning was gesjanghaied.

De goudvelden in Californië

Bronnen:

-Stan Hugill: Zeemansliederen
-De zeevaart / de Klipperschepen;
uitgave: Time/Life

Afbeeldingen:

-halfkast viermaster met dank aan het
Muzeeaquarium Delfzijl
-advertentie kaart 'golddigger on his way';
public domain via Wikicommons
-kaart van de goudvelden NorCalHistory;
public domain via Wikicommons

Herinnering aan Ger Lamerus

Jan Huttinga

“..... if I had the wings of a gooney, my boys,
I would spread them and fly home.....”

Eentje van het koor, een echte shanty-fanaat, vertelde me, dat we naar Groningen moesten, naar het Scheepvaartmuseum. Daar zou een groep optreden met de naam Kalis. Ze waren erg goed. Hij had ze al ergens in Friesland gehoord. Ik wist van niks en ging met hem mee. Folk altijd goed. Het woordenboek schrijft: Kalis: vagebond / zwerper.

Bij het Scheepvaartmuseum stonden buiten in de zon enthousiast drie mannen te musiceren. En ik was meteen verkocht. Dit was Kalis, maar ik miste er nog eentje. Ger was zoek. Maar ze moesten wel doorspelen. Ineens dook er een krullenbol op, die zijn spullen neerzette, zijn tin-whistle pakte en meteen ging meespelen. Dat was Ger Lamerus. Hij was boven water.

We kwamen de groep Kalis regelmatig tegen bij muzikale evenementen. Ze kwamen naar Appingedam voor een donateursavond van het koor en ze speelden de sterren van de hemel. Ger kwam steeds vaker voorbij. Ik hoorde dat hij ooit bij de Tientooners speelde en later samen met Jan Huitenga en Marjan Woestenburg Drijfhout op poten zette. Ook speelde hij bij Irish Stew. Ger schreef teksten, maakte liedjes, tekende, schilderde en schreef gedichten.

We gingen op een zaterdag naar het Zuiderzeemuseum met de Stowaway tourbus: een oude opgepimpte Volkswagenbus; Jan uit Leeuwarden hadden we al aan boord en Ger zouden we oppikken in Harlingen. Beide groepen, Stowaway en Drijfhout, waren gevraagd om daar muziek te maken en te zingen. Bij het adres aangekomen in Harlingen, konden we toeteren, bellen wat we wilden. Geen Ger.

Heel lang daarna ging er ergens in de flat boven ons een raam open en kwam de krullenbol van Ger tevoorschijn. Het was heel laat geworden of heel vroeg. Dat wist hij niet meer. Het duurde tot ongeveer de ingang van het Zuiderzeemuseum, dat hij weer een beetje mens werd. Zwarte koffie verdreef de laatste dufheid. En Drijfhout speelde!

Toen er in Appingedam een maritieme markt, onder de nam 'Lutje Sail', werd georganiseerd door een goede vriend, vond hij dat Drijfhout moest komen spelen. Het werd een gezellige middag en de maritieme markt was een succes en smaakte naar meer. Aan het eind van de middag zaten we tevreden bij mij achter in de tuin nog wat na te praten. Ineens dronk Ger zijn biertje op en zei dat hij naar huis moest. Terug naar Vlieland.

Ger is niet meer. Zijn liedjes en teksten blijven.

Zeelui lang geleden geloofden dat de ziel zich nestelde in een Albatros.

Als je het oude bijgeloof van zeelui mag geloven, leeft zijn ziel misschien voort in een Albatros. Of meer voor de hand liggend een zilvermeeuw bij Vlieland. Wie weet.....

https://www.youtube.com/watch?v=X_QY3ghn7IU&t=55s

In 2015 zond Vlrir TV een interview uit met Ger. Een inkijkje in het kleurrijke leven van een bijzonder man.

<https://www.youtube.com/watch?v=LO-seGWpeNk>

Een solo album in 2011 met eigen werk
website: Drijfhout

Ger in Podium Vlieland – Foto: Drijfhout

April

29...Stadskanaal – 30 jarig jubileum van Shantykoor Noszélie Singers.

29... Woerden – cd presentatie Koor Bravour in de Kruiskerk. Info op website SN

Mei

21..Rotterdam - 117e Shantycafé

Op de valreep.....

Een laatste witte plek vullen..... beetje struinen op internet naar websites over shanties ontdek ik 'SHANTY Karaoke', een Engelstalige website. (kan je via Google naar Nederlandstalig omzetten)

Shanty Karaoke - <https://shantylkaraoke.com>

'Zing de liedjes waar je van hou', sea shanties met akoestische karaoketracks

Door de populariteit van The Wellerman is Shanty Karaoke in 2021 ontstaan. De blog kent inmiddels 12 nummers met achtergrond informatie over het nummer en een karaoketrack: Old Maui, Bonny ship The Diamond, Santiana, Haul away Joe, Spanish Ladies, Wellerman, Roll the old chariot along, Leave her Johnny, Drunken sailor, Health to the company, The rocky road to Dublin, Rattlin' Bog. Bovendien kan je ook nog YouTube filmpjes met vertolkingen door anderen bekijken. Leuke ontdekking!

Vervolg...

Juni

- 3... Leiden – NAAR ZEE, NAAR ZEE!-festival georganiseerd door Rumor di Mare
- 10..Woerden – Bravour Shantyfestival
- 10..Dordrecht – Shantyfestival, organisatie Shantykoor 'De Admiraliteit'
- 11..Tubbergen - Shanty Festival georganiseerd door Shantykoor 'De Schuytenvaerders'
- 18.. Rotterdam - 118° Shantycafé

Juli

- 8..Leidschendam – Shanty's aan de Vliet Shantykoor 'Midscheeps'
- 16..Rotterdam - 119° Shantycafé

Augustus

- 12/13..Enkhuizen – Maritiem Weekend Zuiderzeemuseum
- 20.. Rotterdam - 117° Shantycafé
- 24 t/m 27..Appingedam – Bie Daip

September

- 1,2 & 3 ..Rotterdam – Int. Shantyfestival

Oktober

- 20 t/m 23..Workum - Liereliet

Digitale nieuwsbrief van ShantyNederland

Met bijdragen van koorleden & bestuur

REDACTIE:

Brigitte van Tilburg & Jan Huttinga

ILLUSTRATIES:

Jan Huttinga

ShantyNederland maakt gebruik van foto's en illustratiemateriaal van leden.

ShantyNederland kan niet aansprakelijk gehouden worden bij gebruik van foto's en filmmateriaal waar copy rechten (©) op rusten; daar bent u als aanbrenner zelf verantwoordelijk voor en dient u te beschikken over een licentie voor het desbetreffende materiaal.

CONTACT:

Jan.Haring.28@gmail.com

